

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

FEBRUARI 1 • 2016

Olof Skötkonungs och Anund Jakobs myntning i Sigtuna
Dukater av guld från Falu gruva
Klasrokällans myntskatt
Myntkvalitetsbedömning – några reflektioner
SNT innehållsregister 2015

Pris 30 kr

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lågupplöst pdf-format.

1/12 sida
47 x 50
mm
250 kr

1/8 sida
72 x 50
mm
350 kr

1/6 sida
47 x 105
mm
400 kr

1/4 sida
72 x 105
mm
600 kr

1/2 sida
151 x 105
mm
1 200 kr

Helsida
151 x 214 mm
2 000 kr
2:a och 3:e
omslagssidan
2 500 kr
4:e omslagssidan
5 000 kr

SNT behåller sina låga annonspriser även 2016

Annonsen på årsbasis får dessutom 20 % rabatt!

Behöver du professionell formgivare till din annons?

Kontakta: info@numismatik.se

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: enskilda SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med högst tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s och AINP:s etik avböjs

Innehåll SNT 1 • 2016

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Olof Skötkonungs och Anund Jakobs myntning i Sigtuna	4–5
För omkring tusen år sedan	5
Dukater av guld från Falu gruva	6–7
Klasrokällans myntskatt	8–9
Myntkvalitetsbedömning – några reflektioner	10–11
Reklamen som medförde lagändring	12
Lurad bonde i Sixsahla by 1728.....	12
Svensk Numismatisk Tidskrift. Register 2015	13–15
Myntkabinetet i Wien	17
Föreningskvällar hösten 2015	18
Subventionerade MISAB-kataloger 2016	19
Rut och Bengt Holméns Stiftelse för Numismatik bildad	19
Svenska Numismatiska Föreningens policy avseende omsättning av falska numismatiska objekt	20–21

FASTA RUBRIKER

PRESSKLIPP 1876. Mässingslantar	18–19
PERSONALIA. Lars O. Lagerqvist heraldisk medaljör.....	22
KURIOSA. Norsk kulturhistoria	22
PRESSKLIPP 1899. Grönt kort blev falsk sedel	23

OMSLAG

Gustav III:s dukat 1791 av guld från Falu gruva präglad i Stockholm. Angående den vidhängande handskrivna lappen skrev mynt-handlaren T.G. Appelpgren 1935 att "K. Myntkabinetet har två exemplar av 1791 års dukat. Det ena är genomborrat på två ställen och vid det ena hålet är fästad en liten lapp av styft papper, varpå läses följande, som synes vara nedskrivet för ca 100 år sedan: 'Guld utur koppar grufvan vid Fahlun / Ett fel att ej Dahl wapnet är på denna Dukat.'" Mera om dukater av guld från Falu gruva i Bengt Hemmingssons artikel på sidorna 6–7.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
Måndagar
kl. 10 - 12 och 13 - 16
Fax 08 - 667 07 71
info@numismatik.se

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 kr / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt
Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik*.

Redaktionen ansvar inte för ej beställt
material. Texter och bilder i SNT lagras
elektroniskt och publiceras som pdf på
föreningens hemsida. Den som sänder
material till SNT medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2015 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB
ISSN 0283-071X

VÅREN 2016

Föreningens aktiviteter

Våra medlemmar är varmt välkomna till SNF:s föreningskvällar. De är med få undantag förlagda till sista onsdagen i månaden, vår och höst. Vi ses både i samband med föredrag och under enklare former, alltid med ämnet numismatik.

NÄRA NOG VARJE ÅR tillkommer genom arkeologiska fynd något mynt som ger oss en ny pusselbit att lägga till de många gånger svårdaterade, anonyma medeltida penningar som bär vare sig inskrift eller minsta antydning om myntherre. En och annan specialartikel skrivs för att uppmärksamma sådana fynd, inte bara i SNT utan även förstås i andra numismatiska sammanhang.

Med årets första nummer inleder SNT en serie introducerande artiklar om svenska vikingatida och medeltida mynt. Det är medeltidsnumismatikern *Kjell Holmberg*, mångårig medlem i Svenska Numismatiska Föreningen, som ger oss en första inblick i den medeltida numismatikens värld.

Ur N. Keder 1706. Se sidan 5.

FEBRUARI

24 Föreningskväll med föredrag av docent Svante Fischer

Plats Banérgatan 17

18.00 FÖREDRAG. Svante Fischer presenterar sitt projekt *Late Roman Solidi in Sweden* - en ny katalog av solidusfynd i Sverige, där dessa sätts in i sitt större historiska sammanhang under det västromerska rikets sönderfall och betydelsen av solidusimporten för det folkvandringstida Skandinavien sammanfattas utifrån nyfynd och arkeologiska utgrävningar. Se föredragshållarens personliga hemsida med forskarprofil: www.arkeologi.uu.se/Research/Presentations/svantefischer/?languageId=1 Föreningen bjuder på enklare förtäring.

MARS

30 Föreningskväll

Plats Banérgatan 17

18.00 DISKUSSIONSAFTON. Tag med ett numismatiskt ämne som du vill ta upp till diskussion eller ett föremål som du vill berätta om. Föreningen bjuder på enklare förtäring.

Välkomna!

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlaplan; buss 4, 44, 76
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16
Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna
Hemsida: www.numismatik.se
SNT finns på Facebook

Olof Skötkonungs och Anund Jakobs myntning i Sigtuna

Av Kjell Holmberg

Det numismatiska ämnet är mycket brett. Det omfattar betalningsmedel som mynt, sedlar, polletter men även konsthistoriska föremål som medaljer. Historia, arkeologi, ekonomisk historia och kulturhistoria är ämnen nära förknippade med numismatik. I en serie introducerande artiklar kommer vi att begränsa oss till den svenska mynthistoriens långa period som vi egentligen vet mycket litet om – tiden cirka 995 till 1520.

Medeltidsnumismatikern Kjell Holmberg leder oss med översiktliga berättelser genom den medeltida numismatiska historien och ger exempel på bra referenslitteratur. Men vi börjar med vikingatiden.

MGL

Olof Skötkonung cirka 995–1022

Omkring år 995 lät Olof Eriksson Skötkonung prägla de första svenska mynten i Sigtuna i Uppland, staden som sannolikt grundats av hans far Erik Segersäll på 970-talet. Förebilder var engelska mynt från Ethelred II av så kallad crux-typ, det latinska ordet för kors.

Tillresta experter från England var kungen behjälplig med att starta denna första inhemska myntning och deras namn återfinns på de äldsta myntens frånsidor. Åtsidan visar en stiliserad kungabild med inskriften (översatt): "Olof, kung i Sigtuna" eller "Olof, Svearnas kung" – naturligtvis på latin, som dätidens sed var. Frånsidans inskrift anger i de flesta fall utöver myntmästarens namn också orten för tillverkningen – Sigtuna. Medelvikten skiftar men är cirka 2 gram och sjunker under utgivningsperioden, diametern är cirka 20 mm och silverhalten omkring 90 %.

Den äldsta perioden av Olofs mynt kännetecknas av mynt med läsliga inskrifter. Runt år 1000 degenererade systemet och mynten blev mer och mer barbariska. Inskrifterna ersattes med meningslösa sekvenser av bok-

stäver och bokstavslignade tecken och en hel del mynt präglades nu på myntämnen som inte klippts runda.

Den absoluta majoriteten av dessa barbariserade mynt är imitationer av den engelske kungen Ethelred II:s mynttyp kallad Long Cross men även de senare av Ethelreds typer Helmet och Last Small Cross imiterades, liksom – om än i mycket begränsad omfattning – Knut den Stores Quatrefoil-typ. Den stora andelen mynt slagna på fyrkantig plants är ett för övrigt mycket typiskt kännetecken för just den vikingatida Sigtunamyntningen. Fyrkantig plants är mycket ovanligt förekommande på andra håll. Ett fåtal Olof-mynt finns även med bysantinska förebilder.

Ett annat Sigtunafenomen är att man under den barbariserade perioden ofta blandade ihop åtsidor och frånsidor från förebildernas olika typer – sådana kallas hybrider – till exempel en Long Cross-åtsida med en Helmet-frånsida. Det finns även mynt som kombinerar två frånsidesstamper, till och med från olika typer!

Hur länge pågick då Olofs myntning? Professor Brita Malmers forskning har visat att myntningen fort-

Hybrid

Olof Skötkonungs fem huvudtyper:

1. CRUX, 2. Long Cross, 3. Helmet,
4. Small Cross, 5. Quatrefoil.

Nederst en Long Cross/Helmet-hybrid på fyrkantig plants.

Anund Jakob: 1. Long Cross/Small Cross-hybrid med reguljära inskrifter (ANVND REX S / DORMOD ON SIH). 2. Penning av typen Pointed Helmet med barbariserade inskrifter på båda sidor.

Två mynt från Olof Skötkonungs tid avbildade i Nils Keders *Nummi aliquot diversi ex argento praestantissimi ...* tryckt i Leipzig 1706.

Troligen den äldsta tryckta avbildningen av Olofs mynt.

satte minst fram till omkring 1018, vilket kan bevisas med förekomsten av Quatrefoil-imitationer, en mynttyp som introducerades i England cirka 1017. Några stampkopplingar mellan Olofs mynt och sonen Anund Jakobs (kung cirka 1022–1050) mynt är inte kända, vilket tyder på att det finns ett visst uppehåll i myntningen runt 1020.

Anund Jakob cirka 1022–1050

Olof Skötkonung efterträddes omkring år 1022 av sin son Anund Jakob. Anund lät, liksom fadern, prägla mynt i eget namn i Sigtuna. Anunds mynt är avsevärt mer sällsynta än Olofs.

Anunds myntning kan förenklat sägas bestå av två grupper; dels några ganska väl utförda Long Cross-imitationer med Anunds namn på åtsidan – ANVND REX S –, dels en något större grupp med imitationer av Knut den stores Pointed Helmet-penningar.

Båda grupperna har normalt myntmästarens namn – till exempel Thormoth som skriver DORMOD ON SIHTV – på frånsidan, men i den större gruppen finns även mynt med barbariserad inskrift på såväl åtsida som frånsida.

Hybrider förekommer i båda grupperna. Det finns Long Cross-åtsidor som kopplar med frånsidor av typerna Small Cross, Pointed Helmet och Short Cross och det finns Pointed Helmet-åtsidor som kopplar med Short Cross. En märklig åtsida är en ganska fri imitation av Short Cross på vilken Knut (den Store) anges som kung i Sigtuna.

Anunds mynt är även de av mycket gott silver. De är något mindre än Olofs och väger typiskt lite drygt ett gram. Detta kan möjligen tolkas som ett försök att ansluta mynten till en mynträkning med 196 penningar på en mark (cirka 210 gram).

Anunds myntning upphörde i början av 1030-talet och den svenska fastlandsmyntningen gjorde därmed ett uppehåll på drygt hundra år. När den återupptogs omkring 1150 i staden Lödöse i Västergötland var förutsättningarna helt annorlunda.

Referenslitteratur

Det främsta referensverket över Olofs och Anund Jakobs mynt är vikingatidsvolymen i serien *Den svenska Mynthistorien, Vikingatiden ca 995–1030* (2010) av Brita Malmer.

I auktionskataloger refereras dock fortfarande såväl Olofs som Anunds mynt ofta med LL-nr syftande på Lars O. Lagerqvists *Svenska mynt under vikingatid och medeltid ...* (1970).

FOTO: FÖRFATTAREN.

För omkring tusen år sedan

Erik Segersäll, Olof Skötkonung, Anund Jakob – far, son och sonson. I Danmark härskade Sven Tveskägg och Knut den store, (även kung av England), i Norge Olav Tryggvason och Olav Haraldsson, den helige.

Olof Skötkonung var den som först gav ut mynt i vårt land. Den engelska myntningen var hans förebild. Till Sigtuna anlätade han myntmästare från England för att inleda en omfattande produktion omkring år 995. De skulle lära hantverkare att tillverka punsar och stampar.

Olof kung i Sigtuna: OLAF REX AN SITUN står det på vissa mynt, Svearnas kung: OLAF REX SWEVONUM på andra. Det finns ett flertal varianter, omskrifter och mittmotiv. Hantverkarna var sällan läskunniga, vilket medförde att texterna ibland är helt förvirrade. Att de är på latin kan inte ha underlättat.

Metallen är silver och valören penning. Ännu hade vi inte egen silverproduktion. Sannolikt smältes äldre utländska mynt ned – islamska dirhemer, tyska och engelska penningar – hacksilver samt andra föremål av silver.

Våra äldsta myntkungar kan ju knappast ha sett ut som på de hårt stiliserade myntbilderna. Men det räckte att visa en regent, eller snarare en symbol för makt-havaren och myntherren. Det var så det började här i vårt land och följer en gammal tradition som används än i dag. Se på våra nuvarande 1- och 10-kronor med kungens bild.

Myntningen i Sigtuna fortgick i viss mån i början av Olofs son Anund Jakobs regering men upphörde för att i stället återupptas i Lödöse vid 1100-talets mitt och i Sigtuna cirka 1180.

Läs om Sigtunamyntningen under Olof och Anund Jakob i Kjell Holmbergs artikel här intill.

MGL

Dukater av guld från Falu gruva

Av Bengt Hemmingsson

T.G. Appelgrens katalog nr 57, år 1935, har den kände mynthandlaren skrivit följande:

K. Myntkabinettet har två exemplar av 1791 års dukat. Det ena är genomborrat på två ställen och vid det ena hålet är fästad en liten lapp av styft papper, varpå läses följande, som synes vara nedskrivet för ca 100 år sedan: 'Guld utur koppar grufvan vid Fahlun. / Ett fel att ej Dahl wapnet är på denna Dukat'.

Dukaten i Kungl. Myntkabinetts samlingar avbildas här bredvid. Hur ligger det då till med påståendet som är skrivet på den vidhängande lappen? Innan vi går in på det, så förtjänar förekomsten av guld i Falu gruva och utvinningen av det att beröras kortfattat.

Guldutvinning i Falu gruva

Det var tidigt känt att kopparmalmen i gruvan var "gyldisk", det vill säga att den innehöll förhållandevis stora mängder guld. Olaus Magnus nämner i sin historia om de nordiska folken – *Historia de gentibus septentrionalibus* (Rom 1555) – att en stor myckenhet av guld fanns i den svenska kopparen. Han påstod vidare att det förekom att sedan den väl blivit försåld ut skeppad, så skänkte den sina ägare en lysande vinst "genom att konstfärdigt renas i eld", varvid guldet utvanns. Särskilt ungerska smidesmästare skulle ha ägnat sig åt denna konst.

Uppgifter om falukopparens gyldiska innehåll återkommer i flera skrifter under 1600- och 1700-talen. Den allmänna uppfattningen verkar dock ha varit att en utvinning av guldet ur kopparen inte var lönsam. Enligt en år 1863 publicerad undersökning innehöll falukopparen cirka en dukat (3,48 gram) per skeppund (136 kg), vilket

motsvarar drygt 25 gram guld per ton.

Guldutvinning ur falumalmen i industriell skala kom igång först vid det år 1788 privilegierade *Gustaf III:s silververk*, där guld framställdes för första gången två år senare. Men utbytet var magert; under perioden 1790–1881 utvanns endast 284 kg guld. Under det sistnämnda året gjordes dock upptäckten av en rik guldförande malmåder. Genom nya utvinningsmetoder kunde man därefter väsentligen öka guldproduktionen; under åren fram till 1920 utvanns således inte mindre än drygt två ton. De svenska kronguldmynnten från tiden 1881–1920 innehåller därför en inte ringa mängd faluguld.

Man var tydligen inte angelägen om att manifestera guldutvinningen när den väl kom igång. Den 19 januari 1790 gjordes den första leveransen av

faluguld till myntverket i Stockholm, motsvarande 96 dukater 55 öre. Den följdes av ytterligare tre inlämningar, så att *Gustaf III:s silververk* under året fick ut 243 dukater samt ett mindre belopp i silver- och kopparmynt i avräkning på sina leveranser. Guldet motsvarade dock bara en liten del av det som åtgick vid präglingen av årets 3643 dukater och några speciella mynt med ursprungsbeteckning för metallen slogs inte heller.

Följande år skedde bara en leverans av faluguld till Myntet; den 5 december 1791 gjordes en inlämning motsvarande 285 dukater 37 öre. Visserligen slogs endast 1160 dukater under året, men faluguldet motsvarade bara en fjärdedel av den metall som levererades till präglingen. Påståendet som citeras inledningsvis är således inte helt korrekt.

Gustaf III, Stockholm, dukat 1791 med vidhängande handskriven lapp.

Gustav IV Adolf, dukat 1804.
Ex Bonde del 1 nr 670.

Karl XIII, dukat 1810.
Ex Bonde del 3 nr 656.

Karl XIV Johan, avslag av åt- och frånsida i tenn för en tilltänkt myntning av daladukater 1818. Ingår i den osålda delen av Sven Svenssons samling, katalognummer 5073.

Vi kan bara spekulera i varför det inte slogs några "daladukater" under Gustav III:s regering. Man hade redan 1786 upphört med den regelbundna präglingen av dukater med Smålands vapen, trots att leveranserna av guld från Ädelfors fortsatte oavbrutet under åren fram till sekelskiftet; endast under år 1796 slogs dylika mynt. Detta tyder på att man inte längre var lika mån om att framhålla produktionen av det inhemska guldet inför allmänheten.

Dahl Wapnet

Den 11 maj 1801 biföll Gustav IV Adolf trots det en anhållan från Stora Kopparberg om att få prägla dukater med "Dahl Wapnet på samma sätt som Ducaterne från Ädelfors och Smålands Wapen äro utpräglade".

Det var säkert ingen tillfällighet att man ville göra detta just då; år 1801 slogs nämligen återigen dukater med den småländska skölden nedtill på frånsidan. De styrande vid Stora Kopparberg sporrades väl därför också till att erinra om sin guldutvinning, men av någon anledning dröjde det ända till år 1804 innan dukater slogs med Dalarnas vapen. I oktober lämnade Falu bergslag guld som motsvarade 1254 dukater, vilka slogs med det speciella kännetecknet.

Gustav IV Adolf hann abdikera och Karl XIII tillträda regeringen

innan det blev dags för nästa emission av daladukater. I slutet av oktober 1810 lämnades guld motsvarande 1322 dukater som omvandlades till mynt med Dalarnas vapen.

Tennavslag 1818

Att man hade planer på att slå daladukater även vid inledningen av Karl XIV Johans regering vittnar bevarade ensidiga avslag i tenn med årtalet 1818 om. Frånsidan är försedd med Dalarnas vapen nedtill i likhet med 1810 års dukat. Någon inlämning av faluguld gjordes dock inte till Myntet under år 1818 och intresset för att prägla mynt med ursprungsbeteckning för guldet verkar ha svalnat efter det.

Kanske var det så som Lars O. Lagerqvist har förmodat, att myndigheterna började känna en ovilja mot att skapa rariteter som inte cirkulerade.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Källor och litteratur

Lagerqvist, L. O.: En planerad myntning av daladukater 1818. I *Numismatiska meddelanden* XXXIII. Stockholm 1983.

Mynträkenskaper 1633–1874, vol. 93–94 (1790 & 1791), 107 (1804), 113 (1810), 121 (1818). Kammararkivet.

Sahlin, C.: Svenskt guld. Fyndhistoriska anteckningar. I *RIG* 1928.

LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF

Alingsås Numismatiska Förening
Roslagsgatan 27
441 57 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb
www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening
www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb
Öringe 111
31291 Halmstad

Kalmar Myntklubb
www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker Myntklubb
www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco
www.mksb.se

Myntsamlarklubben Goten
myntsamlarklubbgoten.com

Nola Myntklubb, Örnsköldsvik
www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb
www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska klubben i Uppsala
www.nku.nu

Samlarföreningen Klave
Oskarsgatan 12
331 41 Värnamo

Samlarklubben Numis
Skellefteå

Sigtuna Myntklubb
www.sigtonamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb
www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb
myntintresse.blogspot.se

Södra Dalarnas Myntklubb
medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening
Ölandsgatan 7
57437 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb
Hedvägen 4
31433 Hyltebruk

Wästerbergslagens Myntklubb
Flatenbergsvägen 4
777 34 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?
Kontakta: info@numismatik.se

Klasrokällans myntskatt

Trefaldighetsafton (inträffar sju dagar efter pingstafton) var förr en av sommarens stora fester i norra och mellersta Sverige med källdrickning och tvagning, i landets södra delar gällde midsommar för samma sed. Rituell tvagning troddes ge hälsa under det kommande året. Trefaldighetskällorna har ofta ett medeltida, katolskt ursprung. Källdrickning innebar sedan gammalt även fest och danslekar - möjligen särskilt bland ungdomen. Det var där man träffades för att offra, bada och dricka.

Ett flertal offerkällor är omnämnda i Uppland. En av de mer kända, även i hela Sverige, är trefaldighetskällan vid Svinnegarns kyrka. Vid en arkeologisk undersökning där i mitten av 1930-talet påträffades förutom andra föremål även 59 svenska mynt från tiden 1592–1879. I Sollentuna finns de två offerkällorna Klasro och Tureberg.

I en artikel publicerad våren 2014 i Sollentuna hembygdsförenings Bygdebladet 74 s. 10–11, presenterar Erik Gustav Westin berättelsen om Klasro trefaldighetskälla och de däri funna mynten. Här i SNT är artikeln förkortad. Särskilt intressant att notera är mynten från de många långväga besökarna – från Finland, Ryssland, Danmark och England – som offrat i Klasrokällan på 1800-talet och kanske också deltagit i festligheterna dessa trefaldighetsaftnar.

MGL

Här börjar en annorlunda och flerdelad släkthistoria, där jag tar hjälp av vad rektor Nils Göransson skrev i några nummer av Kyrkporten för ett trettiotal år sedan. De berör inte mig personligen, däremot i min egenskap av medlem i föreningen Sollentuna Släktforskare samt mitt intresse i Sollentuna Hembygdsförening. Bakgrunden är egentligen mitt tidigare visade intresse för smedjor i Sollentuna liksom att jag suttit i Hembygdsföreningens styrelse, kanske lite grann skolad av Nils Göransson. Det kommer att visa sig att min studiebegåvning är måttlig.

Smedjeintresset förde mig bland annat till timmermannen Kjell Eriksson, då boende på Väsby Gård intill Naturskolan på Järvafältet. När vi dryftat smedjor, oxskor och annat berättade han även om myntfynd vid Klasro offerkälla som tagits tillvara av hans morfar Johan Axel Lundén. Denne var född 1863 i Pommern, Sollentuna. Han var lantbrukare och övertog arrendet av såväl Pommern som de båda gårdarna i Knista i april 1898.

Det sextiotal mynt och andra föremål som kommer från källan visades upp på Kungl. Myntkabinettet av Kjell Eriksson och klassificerades av Monica Golabiewski Lannby i mars 1991. De beskrivs här intill.

Den ursprungliga offerkällan spolieerades, enligt Kjell Eriksson, för-

Klasrokällan.
Foto taget av
Bengt och Ulla Paulsson våren
1984 i samband med
en sammankomst med
Svenska Kyrkliga
Studieförbundet.

modligen i samband med att Sellbergs byggde en avloppsledning till Svartbäcken på 1930-talet. Någon gång vid den tiden eller möjligen på 1940-talet arbetade Kjells pappa på omformarstationen åt SJ alldeles i närheten.

Ett besök gjordes i Kommunalhuset. Jag ville kontrollera när offerkällan försvann. Där trodde man att det var ganska sent, någon gång kring 1990, möjligen när spåren till Arlan-

dabanan hade byggts och man skulle fixa någon avloppsledning.

I en artikel som Nils Göransson skrev i Bygdebladet nr 11 (1984) finns bland annat följande stycke under rubriken Hembygdsföreningen 50 år:

Trefaldighetsafton: åren 1936–41 brukade ett par hundra personer samlas vid källan, dricka av dess vatten, ge ett "offer" och sedan vandra upp till Tumbergets topp, där det var sång och musik. "Av militära skäl" måste

frandet inställas från och med 1942 (Tunberget var bevakningsplats) men återupptogs 1950 och 1951, då vid båda tillfällena Musiksällskapets kör medverkade. Från och med 1952 hade källan infiltrerats av avloppsvatten, och traditionen måste brytas.

Vid samtalen med Kjell Eriksson lovade han se till att vår hembygdsförening skulle få mynten om Klasrokällan återställdes. Jag vet ej om det kan kallas att den är återställd, men den 19 januari 2011 fick jag av Göran Lager veta att vattnet i den nuvarande källan nu är utan anmärkning.

Erik Gustav Westin

Mynt som hittats i Klasro Trefaldighetskälla

Alla här förtecknade mynt är hittade av Johan Axel Lundén (1863–1940). Mynt nr 2, 4–6, 8–9 på 1950-talet, de övriga i slutet av 1800-talet.

Sverige Kristina

1–3. Nyköping/Säter, ¼ öre 1635 (1 ex), 1636 (2 ex).

Karl XI

4–5. Stockholm, 5 öre sm 1693 (1 ex), 1694 (1 ex).

6–8. Avesta, 1/6 öre sm 1673 (2 ex), 1676 (2 ex).

9–10. Avesta, 1/6 öre sm 1666–86 (1 ex), perforerat (1 ex).

Karl XII

11. Avesta, 1/6 öre sm 1715.
12. Stockholm, 1 daler sm 1715, nödmyntet Kronan.

Ulrika Eleonora

13. Stockholm, 1 öre km 1719–20, ompräglat nödmynt.
14. Stockholm, 1 öre km 1719–20.

Fredrik I

15–19. Avesta, 1 öre sm 1735 (1 ex), 1742 (1 ex), 1744 (1 ex), 1745 (1 ex), 1730–50 (1 ex).
20–23. Stockholm, 1 öre km 1724 (3 ex), 1726 (1 ex).

Gustav IV Adolf

24. Avesta, ½ skilling 1803.

Klasrokällan i dag vid den plats på Klasroskolans tomt där källan ursprungligen låg.

FOTO: FÖRFATTAREN. BILDEN ÄR BESKUREN.

25–28. Avesta, ¼ skilling 1805 (1 ex), 1806 (1 ex), 1807 (1 ex), 1802–08 (1 ex).

Riksgäldskontorets myntpolletter

29–30. Avesta, ½ skilling 1799 (2 ex).
31. Avesta, ¼ skilling 1799.

Karl XIV Johan

32–33. Avesta, 1 skilling 1819 (1 ex), 1821 (1 ex).
34–35. Avesta, ½ skilling 1821 (1 ex), 1827 (1 ex).
36–39. Avesta, ¼ skilling 1820 (2 ex), 1827 (2 ex).
40. Stockholm, 1 skilling banko 1842.
41. Stockholm, ⅔ skilling banko 1836.
42. Stockholm, ⅓ skilling banko 1839.
43. Stockholm, 1/6 skilling banko 1839.

Oscar I

44–45. ½ skilling banko 1854 (1 ex), 1855 (1 ex).

Karl XV

46. 1 öre 1860–72.

Finland

Alexander II

47. 10 penniä 1867.
48. 5 penniä 1866.

Ryssland Alexander II

49. Sankt Petersburg, 2 kopek 1879.

Danmark Fredrik VII

50. 4 skilling riksmünt 1854.
51. 1 skilling riksmünt 1856.

Christian X

52. 1 öre 1943.

England Viktoria

53–55. 1 penny 1862 (1 ex), 1888 (1 ex), 1889 (1 ex).

Tyskland Georg III (kurfurste)

56. Hannover, okänd valör 1790.
57. 1 pennig 1892.

58. Ej bestämbar kopparmynt

Annat än mynt

59. England, Viktoria (1837–1901), åtsida: VIKTORIA REGINA 1850, frånsida: KEEP YOUR TEMPER 1850.
60. Hebreisk amulett (1500-1800-talen) (Israel?).
61. Runt kopparföremål med fyra ”hörn”.

Myntkvalitetsbedömning – några reflektioner

Av Per-Göran Carlsson

Övning ger färdighet, lyder mantrat! Men vilka fler förutsättningar råder som påverkar utgången och "resultatet" av en myntkvalitetsbedömning (avser alla slags bedömningsbara numismatiska föremål, mynt, sedlar, medaljer, polletter och dylikt och från alla tider)?

Baserat på mina decenniers egna erfarenheter och kunskapsutveckling på detta område ska jag här antyda vilka omständigheter som inverkar på vad man ser, vet och tycker och hur motiverad man är att just *se, veta och tycka*.

Mina samlarvänner vet att jag sedan många år bedriver ett slags "jakt mot nollpunkten" – alltså det perfekta exemplaret. Det handlar inte om prestige utan om att visa hur bedömningsskalans ena ände kan, ska eller borde se ut. Det är egentligen inte konstigare än att man har likare för en definierad längdenhet, exempelvis meter, eller tidsenhet. För den oinitierade kan detta låta kryptiskt men i numismatiska sammanhang är det ett uttryck att förhålla sig till när man som samlare, handlare och auktionist ska bedöma förslitningskvalitet, vad som är tillverkningsskador eller åverkan, patina kontra naturlig lyster, utprägling och därmed den visuella attraktionskraften hos objektet.

En kvalitetsbedömning är heller inte nödvändigtvis statisk eftersom – över tiden beroende på hantering och förvaring – friktion, patina och synlig lyster kan förändras.

För att värdera samma objekt behöver man klargöra skälet till detta; nämligen av rent allmänintresse, ur försäkrings synpunkt, för att köpa, sälja eller byta. Detta kräver marknadskännedom om tillgängliga exemplar, förekomst på marknaden,

popularitet samt bedömningar av lämpliga marknadskanaler beroende på syftet. Här kan också vara lämpligt nämna att det finns en snabb lösning som förenklar slutsatsen kvalitet i relation till värde. Svaret är inte någon fullödig kvalitetsanalys utan helt enkelt uttrycket "kvalitet xyz kronor". Ett sådant svar är givetvis undandligande, på grund av okunskap eller för mycket kunskap/insikter eller för att hålla diskussionen kort. Det är också ett krasst svar på vad personen för syftet anser objektet är värt, begär för pris eller uttalar sin beredskap att offerera eller betala. Kvalitetsanalysen i uttrycklig form blir då av underordnad betydelse i förhållande till det "pris" som kommersiellt sett egentligen är syntesen av processen. Om man däremot vill och ska uttrycka och beskriva objektets karakteristika och skönhetsaspekter samt annan information av intresse för objektet, är det nödvändigt att förstå och tillämpa en systematisk och konsekvent arbetsordning för analysen.

När man väl har klart för sig ovan nämnda akademiska och psykologiska aspekter inför uppgiften att kvalitetsbedöma återstår bara att framkalla rätt ljusförutsättning, använda förstoringsglas, lupp eller elektroniskt, digitalt förstoringssredskap. Viktigt är också att vara medveten om det egna ögats förmåga att se och vilja förstå vad man ser, vilket inverkar på den bedömning som man sedan bestämmer sig för. Om man kan balansera alla dessa parametrar och omständigheter har man kommit bra nära uppgiftens facit. Men, finns det egentligen något absolut rätt svar på en bedömningsfråga av detta slag? Svaret är att varje bedömning är subjektiv, särskilt av den komplexa art som

myntkvalitetsbedömning utgör. Det är en konst – en dynamisk process – som i bästa fall är en syntes av odiskutabla, verifierbara fakta, förmåga att se, konstatera och analysera för att dra rättvisande slutsatser. Dessa intryck ska formuleras till ett för syftet meningsfull bedömning klädd i ord och numeriska termer.

Den referensram som råder inom hobbyn (i Sverige) har vuxit fram under åtminstone 150 års utveckling av begrepp för kvalitet, standard och normer. Tiden innan foton började förekomma i kataloger och lagerlistor var antagligen den epok då den grova indelningen *sliten* eller *vacker* räckte långt. För särskilt vackra exemplar med lyster kunde man förstärka vokabulären med uttrycken *stämpelglans* eller *spegelglans*.

På 1950-talet utkom de första värderingskatalogerna och då blev det successivt viktigt att spjälka upp kvalitetsskalan ytterligare. Marknaden efterfrågade olika kvaliteter och det uppstod ett behov att nyansera värderingarna. Sådana prisinformatior blev sedan vägledande för såväl mynthandeln som klubbauktioner och sedermera de större auktionerna. Värderingskatalogerna började utkomma årligen och från flera olika utgivare. På så sätt hölls marknaden à jour och auktionsresultaten inarbetades och påverkade indirekt efterfrågemönstret, trenderna och prisutvecklingen. Detta ledde också till en popularisering av mynt och sedlar, inte bara som samlarföremål utan också som värdeföremål jämställda med andra typer av investeringar med förhoppning om värdestegringar eller att hålla investerat kapital i jämvikt med eller överträffa tidens inflation i presumtiv avkastning.

Sedan 1970-talet och framåt har flera stora namnkunniga samlingar sålts på offentliga auktioner arrangerade av ledande branschföretag. Gunnar Ekströms samling var först ut och klassades extra hårt, eftersom allt skulle säljas oavsett pris för att främja uppbyggnaden av en stiftelse för numismatisk forskning. Åter andra samlingar har sålts efter att ägaren avlidit, också med kriteriet "allt ska säljas", vilket likaså medfört strängare kvalitetsbedömning. Man kan faktiskt tala om begreppet "kvalitetsrabatter". Det förekommer auktioner med samlingar där ägaren själv påverkar betingelserna för försäljningen, vilket kan leda till krav och synpunkter på hur kvaliteterna sätts och även vilka minimipriserna är (synliga eller dolda). Det är således inte den förväntade konsekventa bedömningen som råder i branschen, utan variationerna kan vara ganska påtagliga.

Med erfarna ögon och jämförelser mellan storauktionernas hantering av objektbeskrivningarna är det ganska lätt att notera avvikelser och konstatera att den hållbara konsekventa standarden inte finns, som man kan tro. Det har allt som oftast blivit ett psykologiskt marknadsspel, där auktionisterna försöker locka budgivare med såväl kvalitetsrabatter som verklighetsfrämmande – för låga – lockande utropspriser. Alla vill ju göra sina fynd och förleds tro att det ska ske just med de objekt man vill förvärva.

För medvetna säljare är detta "marknadstänk" ett tveeggat svärd. Även mycket fina objekt, toppkvaliteter och rariteter kan "falla igenom", ha "en dålig dag" av sagda orsaker eller helt enkelt för att utbudet av konkurrerande attraktiva och eftersökta objekt är för stort vid ett och samma tillfälle. Samlarnas betalningsförmåga har som regel sina begränsningar, likaså mynthandlarnas intresse och förmåga att "stödköpa". Argumentet är att då har alla sett myntet (avbildat) och det är mer eller mindre svår-säljbart inom överskådlig tid med de vinstmarginaler som en yrkeshandlare måste tillgodoräkna sig.

På klubbnivåer och samlare emellan pågår hela tiden transaktioner, ofta av enklare material på klubbauktioner där de stora värdena inte spelar samma utslagsgivande roll som på storauktionerna. Privata transaktioner däremot kan förekomma, där "liebhaber-priser" förekommer, till och med högre än på kända auktioner för samma kaliber av objekt. Då handlar det ofta om kunniga och kapitalstarka aktörer som finner varandra och överenskommer transaktioner utan inslag av mellanhänder, exempelvis auktionsföretagen, som ju i dagsläget ofta tar ut 15–20 procent av såväl säljande som köpande part beräknat på klubbpris. På så sätt är klubbarnas humana servicekostnader attraktiva.

Som nybörjare är det viktigt att förstå dessa nyanser i bedömningsambitionerna samt försöka bygga upp egen förståelse och kunskap. Detta låter sig inte göras över en natt men genom att diskutera och analysera enskilda objekt och förstå deras karakteristika ökar insiktarna vartefter. Myntkvalitetsbedömning är en dynamisk process. I den lärdomsprocessen är diskussionerna även om enklare mynts bedömning av principiellt stort intresse. Att förstå bedömningsskalornas ytterligheter blir då en viktig grundförutsättning för att harmonisera stegen däremellan. Lämpligt är att koncentrera sina första analyssteg på några få objekt från olika tidsepoker med dess olika förutsättningar vid produktionen.

Världens mest kommersiella myntmarknad är den amerikanska. Där omsätts mest i antal objekt och värdevolym – en mångmiljardindustri. För trettio år sedan bildades två av de i dag världsledande företagen som tillhandahåller så kallad oberoende kvalitetsbedömning. Affärsidén uppstod utifrån att den amerikanska handlarföreningen till slut ville komma tillrätta med de stora avvikelserna i bedömningar, alltså brist på standard, som orsakat tvister och avhöll det stora placeringsvilliga kapitalet, som efterlyste transparens och trovärdiga standards. Servicen innebär i korthet

att man mot en avgift äkthetsförklarar och kvalitetssätrar enskilda objekt och monterar dem i skyddande hårdplastkassetter. Detta affärskoncept har finjusterats under årens lopp. Det har blivit mycket populärt och numera är det nästan regel att bättre amerikanska mynt måste vara så bedömda för att uppnå optimala priser.

Fenomenet sprider sig nu till all världens bättre mynt som – om de ska säljas på de internationella auktionerna i USA – möter stort intresse. Mynthandelsmarknaden i Europa har varit mycket konservativ och i stort avhållit sig från dessa amerikanska idéer. Men attityderna luckras upp i takt med att kapitalet söker sig till dessa relativt betrodda former av bedömningssystem. Det är dock inget perfekt system och det har uppstått ett slags "game-industri" där man chansar att bryta loss det enskilda myntet från sin plastkassett och skickar in myntet för omprövning om det anses ha blivit undergraderat. Incitamentet är förstås att optimera värden och eventuella försäljningsresultat. I kölvattnet har det uppstått statistikprotokoll där man kan avläsa antal objekt i olika kvalitetsgrader. Detta har i sin tur blivit en relativitetsfaktor för förekomstanalys samt barometer för handelstrender och prisförändringar, såväl uppåt som nedåt.

På så sätt har massmarknaderna för mynt börjat liknas vid aktier och motsvarande handel. På gott och ont lockar detta in nybörjare med kapital men i förlängningen finns alltid en andel som blir del av familjen av seriösa, ambitiösa och passionerade samlare. För dessa betyder de utvalda objektens skönhet, historiska signifikans och alla möjliga andra personliga skäl mer än det kapital och värde de representerar.

Vi kan nog se framtiden an med tillförsikt och att förnyringen av samlarkåren kommer att ske enligt den statistiska normalfördelningskurvas principer.

Artikeln är tidigare publicerad i Stockholms Myntklubbs medlemsblad nr 2015:3. Här i SNT något redigerad.

REKLAMEN SOM MEDFÖRDE LAGÄNDRING

Mynt kan i många hänseenden ses som en reklamplats. Huvudsakligen är det naturligtvis myntherren (oftast en regent) som vill göra reklam för sig själv. I antiken med många och långa krig samt med ett stort antal soldater som skulle ha sin sold var mynten ett bra verktyg för att visa vem som härskade genom porträtt och namn. Ser vi på myntens utseende genom åren är utvecklingen också tydlig, varje myntherre vill synas på för tiden moderna mynt. Allt från den pompösa Svartsjödälern till Hedlingers hjälteporträtt av Karl XII på riksdalern 1718 är bra exempel.

År 2004 kom en innovativ reklam-makare på att mynten var den ultimata reklamplatsen. Ett reklambudskap i form av en foliedekal klistrades på reguljära enkronor. Om det var själva exponeringen på myntet som var "scoopet" i reklamkampanjen eller om det var den mediabevakning som tilltaget fick låter jag vara osagt. Företaget som marknadsfördes via mynten var lågprisflygföretaget FlyMe. Ett börsnoterat bolag som bara något år senare gick i konkurs.

Riksbanken reagerade direkt på tilltaget och Svensk Handel gick ut med information om att dessa mynt skulle accepteras av medlemsföretag. Den huvudsakliga orsaken var frågan om svenska giltiga betalningsmedel skulle få användas som reklampelare, vilket ansågs strida mot både Riksbankens föreskrifter och den upphovsrätt som staten har till mynten. Riksbanken hittade dock inte stöd för ett stopp i gällande lagstiftning.

Lanseringen av reklammynten skedde i mars 2004. Upplagan var planerad till 100 000 exemplar. Eftersom Riksbanken direkt reagerade

kom troligen långt ifrån hela den tänkta upplagan ut i cirkulation. Reklammynten delades bland annat ut till resenärer på Stockholms Central.

Kampanjen startade med enkronorna, men planen var att reklamen även skulle appliceras på fem- och tiokronor och i ett längre perspektiv också på norska och danska mynt. Men av detta blev det alltså intet.

En utskottsbehandling inkluderande en remissrunda hos berörda myndigheter och organisationer vidtogs. I Riksbankens remissvar finns bland annat följande att läsa:

Det är viktigt att sedlar och mynt är svåra att förfalska och lätta att äkt-hetskontrollera samt att de inte förlorar egenskapen att vara lättidentifierbara. Reklammynt riskerar att försämrade dessa egenskaper. Ytterligare ett skäl till att det finns ett spridningsförbud av reklam på sedlar och mynt är den risk som Riksbanken löper att förknippas med det budskap som reklamen förmedlar så att det felaktigt uppfattas som att Riksbanken står bakom eller stöder ett reklambudskap.

Hösten 2014 beslutade Riksdagen om att ändra Riksbankslagen (1998:1385) och den 1 januari 2005 infördes en nya paragraf i 5 kapitlet. 5 §: Sedlar och mynt som förändrats eller bearbetats får inte spridas. Den som bryter mot lagen, både upphovsmakare och annonserande företag, kan få ett vitesföreläggande.

Mig veterligen har aldrig något vite utdömts med anledning av den år 2005 införda paragrafen i Riksbankslagen.

Kuriosa i sammanhanget är att den som tog mediastormen för FlyMe var dess marknadschef Helena Seger. I dag mer känd som äkta hälft till en svensk fotbollsspelare i Paris S. G.

FOTO: FÖRFATTAREN.

Ingemar Svenson

Lurad bonde i Siexsahla by 1728

Johan Helin var riksantikvarie åren 1725–1750. Han lär inte ha varit särskilt effektiv, snarare senfärdig enligt Henrik Schück (1855–1947). Men år 1745 uppsatte Helin en förteckning över de fynd som inkommit till Antikvitetsarkivet sedan 1725. Om det troligen äldsta av dem finns nedanstående berättelse angående en upphittare, en bonde, som troligen blev snuvad på sin hittelön för ett myntfynd. Mynten ansågs inte vara särskilt gamla och han misstroddes dessutom om att ha lämnat in hela skatten.

I Schücks Kgl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademiens ... (IV, 1935) kan man läsa följande på sidorna 460–461 om hur ett av våra äldre fyndärenden behandlades:

Den 10 oktober 1729 infann sig kamreraren Stillman i kollegiet och berättade, att han av lantränmästaren Nathanel Wessman i Åbo mottagit en förseglad pung, innehållande 333 gamla vittenmynt, 8 stycken gamla halva riksdalrar och en gammal guldring. Vid förseglingsens brytande befanns uppgiften riktig, varpå Stillman erhöll kvitto.

Fyndet hade 1728 gjorts av en bonde Jacob Michelson ifrån Kärpe hemman och Siexsahla by, men mynten voro icke särdeles gamla, de äldsta från Gustav Vasas tid, och någon glädje av sitt fynd tycktes bonden icke hava fått.

Landshövdingen ombads av kanslikollegiet att hålla rannsaking, huruvida Jacob Michelson undandolt något av fyndet, och undersöka, "i fall bonden skulle finnas berättigad att niuta dess hittare löhn till godo".

Genom dom av Åbo hovrätt den 28 november [1729] blev han väl "för alt vidare tilltahl befriad", och med anledning därav förständigades Helin att till honom utbetala hittelön. Men någon dylik upptages ej i räkenskaperna och synes således ej hava utbetalats.

MGL

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

REGISTER 2015

ARTIKLAR OCH NOTISER

	NR	SID.
Björk, Jan-Olof		
Om penningars vitsjudning – processbeskrivning på 1700-talet	1	16–17
"För berömliga insatser" – medalj från Sven Svenssons stiftelse (☞ <i>Ingemar Svenson</i>)	3	60–61 + omslag
Planerad blindmyntsexport till Danmark 1952	4	80–81
Carlberg, Dan		
Plåtmyntskväll på Banérgatan 17 (☞ <i>Ingemar Svenson</i>)	4	86–87
Nödmynt på snusdosor från Örebro	8	179
Carlsson, Per-Göran		
Lars Holmberg (1926–2014) – en Tolvskilling. Minnen från Norrköping (<i>Personalia</i>)	2	37–39
MYNTETS DAG – till allmän nytta i samlandets tjänst! [2014] (☞ <i>Cecilia von Heijne, John Örtengren</i>)	2	40–42
R. N. Dahlbergs kuriosasamling i Amerikat	4	82–83
<i>Myntkonservering</i> – ett subliment gränsöverskridande konsthantverk (1)	6	138–140
<i>Myntkonservering</i> – ett subliment gränsöverskridande konsthantverk (2)	7	161–164
Myntmässan i Norrköping – en succé	8	182
Torbjörn Lindström (1952–2015) en mångkulturell samlare (<i>Personalia</i>)	8	186–187
Castenhag, Lennart		
En hittills okänd variant av minnesmyntet D: 9. IULI 1794 (☞ <i>Roger Jonsson</i>)	2	32–33
MYNTETS DAG – till allmän nytta i samlandets tjänst! (☞ <i>Cecilia von Heijne, John Örtengren</i>)	2	40–42
Halvbrakteaten – den tvåsidiga brakteaten	3	56–57
Spaniens mynt under medeltiden – en introduktion (1)	7	149–155
Spaniens mynt under medeltiden – en introduktion (2)	8	173–178
Danell, Ulf		
Några ej tidigare beskrivna gotländska mynttyper med runor	3	62
Ekström, Curt		
<i>Byzantine delight</i> – Gunnar Holsts stiftelses medalj 2014 till Cécile Morriison	1	14–15
Ekström, Lagge		
Sten Olof Andersson 1957–2015 (<i>Personalia</i>)	4	91
Ertzeid, Ottar		
Karl XIV Johans 1/6 riksdaler 1828	1	8
Oscar I:s 1/4 riksdaler specie 1852 – en av den svenska mynthistoriens sällsyntheter	2	31
Oskildrad pommersk Karl XI 2/3-taler 1685	3	55
Svenska mynt på auktioner i New York	4	88
Riksdalermyntet 1676	5	105
Oskildrad pommersk Karl XI 1/24 taler 1671 med myntmästarmärket A–H	8	182
Falkensson, Roland		
John Francis Anderson – en bortglömd storsamlare	6	132–133
Gahrn, Lars		
Lödöse – helig mark för myntsamlare. Myntdag i Lödöse 11 oktober 2015	8	184–185

Golabiewski Lannby, Monica

Kontrollbricka för explosiva varor	1	13
<i>Sigtunapenning</i> bland spädbarnsben i Timrå medeltida kyrkas kor	2	34–36
Skådepenningar [svar] (<i>Läsekretsen</i>)	2	36
Ännu ett biskopsmynt	2	42
Tjattigt med Gustav Vasa på äldre sedlar?	3	58–59
<i>Massakern vid muren</i> – och Korsbetningsmynten 1361	4	76–79
Kruxet med småsedlar i de breda folklagren samt varför 1-kronesedeln avskaffades	4	84
Antikvarisk medalj till Gabriel Hildebrand (<i>Personalia</i>)	4	91
Minnesjetong från I 31 [svar] (<i>Frågespalten</i>)	5	110
Offerkastar och skamhögar [myntfynd]	5	112
Mynttecknen som blev en visa	6	134–135 + omslag
<i>Rättelse</i>	8	179
Vad ska kronprinsen få i julklapp i år?	8	178
<i>Svenneöl</i> – <i>penningsöl</i> . Medeltida mat och dryck, priser och böter	8	180–181 + omslag

Gunnarsson, Bo

Mässresa i Baltikum. Reseberättelse med historiska inslag – och en gnuttu numismatik (1)	6	125–127
Mässfynd eller inte? En troligtvis ny variant av Otto-Adelheid-penning – köpt på samlarmässa i Riga (2)	6	128–131
Nästa samlarmarknad (<i>Läsekretsen</i>)	6	133

Gustavsson, Bo

Myntdag i Lödöse söndag 11 oktober [2015]	5	107
---	---	-----

Heijne, Cecilia von

MYNTETS DAG – till allmän nytta i samlandets tjänst! [2014] (☞ <i>Per-Göran Carlsson, John Örtengren</i>)	2	40–42
Myntets dag på KMK [2015]	6	131

Hemmingsson, Bengt

"Ont mynt" – 5 mark klipping 1611 i guld [svar] (<i>Frågespalten</i>)	1	12
---	---	----

Holmberg, Kjell

<i>Karl Knutsson Bondes</i> myntreform 1453 och "provmyntet"	5	101–104 + omslag
--	---	------------------

Impola, Jorma

"Ont mynt" – 5 mark klipping 1611 i guld [fråga] (<i>Frågespalten</i>)	1	12
--	---	----

Jonsson, Roger

En hittills okänd variant av minnesmyntet D: 9. IULI 1794 (☞ <i>Lennart Castenhag</i>)	2	32–33
---	---	-------

Lagerqvist, Lars O.

Ulla Ehrensvärd 1927–2015 (<i>Personalia</i>) (☞ <i>Ulf Nordlind</i>)	5	111
--	---	-----

Moesgaard, Jens Christian

Lunde-mønter på Sjælland men ikke i Jylland	1	10–11
Store og små ildebrande. Tabte punge og møntombytninger i Lund i 1200-tallet	5	106–107

Nilsson, Gustav

Minnesjetong från I 31 [fråga] (<i>Frågespalten</i>)	5	110
--	---	-----

Nordlind, Ulf

Ulla Ehrensvärd 1927–2015 (<i>Personalia</i>) (☞ <i>Lars O. Lagerqvist</i>)	5	111
--	---	-----

Nyström, Richard

Kamp på liv och död i Gavleån gav medalj	2	28–31 + omslag
--	---	----------------

Pålsson, Gösta [Numismaticus] †

Spårvagnspengar	1	9
-----------------	---	---

Räf, Pelle

Skådepenningar [fråga] (<i>Läsekretsen</i>)	2	36
---	---	----

Sandström, Birgitta

Medaljgravören Tore Strindberg (<i>Efterlysning</i>)	1	8
--	---	---

Svenson, Ingemar

"För berättliga insatser" – medalj från Sven Svenssons stiftelse (<i>& Jan-Olof Björk</i>)	3	60–61 + omslag
Årsberättelse för år 2014 avgiven av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen	3	63–67
De första nya sedlarna kommer ut i oktober [2015]	4	85
Plåtmyntskväll på Banérgatan 17 (<i>Föreningskväll</i>) (<i>& Dan Carlberg</i>)	4	86–87
<i>De ase et partibus eius ... (Föreningskväll)</i>	5	110
Kroatiska sedlar tryckta på svenskt papper	7	160

Theelin, Bernt

J.J. Falckenholm – färgare i Norrköping på 1700-talet [pollett]	5	113
Matpollett till barnen i Jäders skola 1855	8	183

Wettmark, Martin

Lite kuriosa kring vridna mynt	4	87
--------------------------------	---	----

Widell, Magnus

Kungligheter på privatbankssedlar	7	156–158 + omslag
-----------------------------------	---	------------------

Wijk, Magnus

Myntresa till Berlin	3	52–55
----------------------	---	-------

Örtengren, John

MYNTETS DAG – till allmän nytta i samlandets tjänst! [2014] (<i>Per-Göran Carlsson, Cecilia von Heijne</i>)	2	40–42
---	---	-------

Östberg, Kerstin

FIDEM:S medaljbiennal i Sofia 2014	1	4–8 + omslag
------------------------------------	---	--------------

Utan angiven författare

4- eller 5-krona av silver? (<i>Pressklipp 1934</i>)	1	13
Silvermedalj för vård av torftiga barn (<i>Pressklipp 1815</i>)	3	55
Kopparmynt i arresten (<i>Pressklipp 2015</i>)	3	55
Om konstnärliga sedlar (<i>Pressklipp 1934</i>)	3	58
Väl hårt straff för falskmyntning? (<i>Pressklipp 1885</i>)	4	83
Hellre döden dö ... (<i>Pressklipp 1880</i>)	4	88
I 31 – september 1940 – mars 1941 (<i>svar: Frågespalten</i>)	5	110
Danska butiker närmare kontantlöst? (<i>Pressklipp 2015</i>)	6	133
Utmärkelse-tecken åt förtjente tjenstehjon (<i>Pressklipp 1857</i>)	6	137
Svensk myntsamling i Tyskland (<i>Pressklipp 1911</i>)	7	165
Ståhlneckes snusdosor hälsosammare? (<i>Pressklipp 1871</i>)	8	179
Julmarknadens återuppståndelse. En lyckad början den 20 december 1915 (<i>Pressklipp</i>)	8	185

NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER – BOKTIPS**NR SID.****Heijne, Cecilia von: Sveriges Mynthistoria. Landskapsinventeringen. 12. Myntfynd från Skåne,**

Kristianstads län. 2015. (<i>Monica Golabiewski Lannby</i>)	7	159
---	---	-----

Karlsson, Yngve: <i>Sasanian Silver Coins</i> . 2015. (<i>Curt Ekström</i>)	5	114–115
---	---	---------

Nilzén, Göran: <i>Kungliga Patriotiska Sällskapet under fyra sekel</i> . 2014. (<i>Lars O. Lagerqvist</i>)	6	136–137
--	---	---------

Nordisk Numismatisk Årsskrift – Ny Serie, 1. 2015. (<i>Cecilia von Heijne</i>)	4	90
--	---	----

Litteratur till försäljning hos Svenska Numismatiska Föreningen

Numismatiska Meddelanden (NM)

- NM XVII. Hyckert-Lilienberg: *Minnespenningar över enskilda svenska män och kvinnor*. 1905, 1906, 1908, 1915. Även delvis nytryckt 1975. Komplet i 7 delar. 225 kr (250 kr)*
- NM XXX. *Numismatiska Meddelanden XXX*. 1965. 30 kr (40 kr)
- NM XXXII:1–2. Ehrensverd, U.: *Medaljgravören Erik Lindberg 1873–1966*. 1974, 1988. 125 kr/st (170 kr/st)
- NM XXXIII (Tillägnad Bengt Thordeman). 1983. 100 kr (150 kr)
- NM XXXIV. 1983. 100 kr (150 kr)
- NM XXXV. *Studies in Late Anglo-Saxon Coinage*. 1990. 150 kr (225 kr)
- NM XXXVI. Nathorst-Böös, E. & Wiséhn, I.: *Numismatiska forskare och myntsamlare i Sverige fram till 1830-talet*. 1987. 145 kr (190 kr)
- NM XXXVII. *Festskrift till Lars O. Lagerqvist*. 1989. 50 kr (50 kr)
- NM XXXVIII. *Florilegium Numismaticum. Studia in honorem U. Westermark edita*. 1992. 75 kr (75 kr)
- NM XXXIX. Tingström, B.: *Avesta Myntmuseum*. 1995. 200 kr (250 kr)
- NM XLI. *Nulla dies sine linea*. Festskrift till Ian Wiséhn. 2001. 200 kr (200 kr)
- NM XLII. Hesse, B.-O.: *Svensk Numismatisk Bibliografi intill år 1903*. 2004. 160 kr (160 kr)

Smärre skrifter

3. Gamby, E.: *Bland numismatiker. Minnen från 1920-, 1930- och 1940-talen*. 1984. 25 kr (25 kr)
4. Wallén, L.: *Riksgälden. Den svenska statsskulden 1697–1834*. 1985. 25 kr (35 kr)
7. Widell, M.: *Militärpolletter*. 1998. 100 kr (100 kr)
8. Lagerqvist, L. O. m.fl.: *Medaljer utgivna 1873-1998. Belöningar, fonder och stipendier. Hedersledamöter och korresponderande ledamöter. Stadgar*. 1998. 50 kr (50 kr)
9. Lars O. Lagerqvists medaljfond. 1999. 100 kr (100 kr)
10. Carl Snoilsky. *Skalden som samlade mynt och böcker*. 2004. 50 kr (50 kr)
11. *Samlaren Sven Svensson. Alla dessa mynt*. Red.: G. Wahlquist. 2005. 100 kr (150 kr)
12. Elfver, F. (red.): *Johannes Loccenius. En skrift om en lärd man i 1600-talets Sverige*. 2014. 100 kr (100 kr)
13. Törngren, S.: *Mitt liv i numismatikens underbara värld*. 2010. 50 kr (100 kr)

Monografier

- Rundberg, J.: *Den svenska örtugsmyntningen under Kristoffer av Bayern till Sten Sture den äldre, ca 1440 till 1470-talets slut. En stampstudie*. 2005. 250 kr (350 kr)
- Rundberg, J.: *Den svenska örtugsmyntningen under Albrekt av Mecklenburg (1364–1389). En stampstudie*. 2011. 250 kr (350 kr)
- Svensson, R.: *Renovatio Moneta. Brakteater och myntningspolitik i högmedeltidens Europa*. 2012. 250 kr (350 kr)
- Myntstudier*. Festskrift till Kenneth Jonsson. Red.: T. Talvio & M. Wijk. 2015. 250 kr (350 kr)

Andra utgåvor

- Ekström, C. m.fl. (red.): *Samlad Glädje 2009*. Numismatiska klubben i Uppsala 1969–2009. 200 kr (200 kr)
- Karlsson, Y.: *Sasanian Silver Coins*. 2015. 300 kr (350 kr)
- Larson, P. (red.): *Numismatiska axplock. En jubileumsbok*. Myntklubben Skilling Banco 1969–2009. 150 kr (150 kr)
- Larson, P.: *Ryska droppar. Den ryska myntningen 1350–1700*. Kungl. Myntkabinettet. 2006. 50 kr (50 kr)
- Malmer, B.: *Den Svenska Mynthistorien. Vikingatiden ca 995–1030*. 2010. 350 kr (395 kr)
- Myrberg, N.: *Ett eget värde. Gotlands tidigaste myntning, ca 1140–1220*. 2008. 200 kr (200 kr)
- Nordisk Numismatisk Årsskrift*. Ny serie, 1. 2015. 250 kr (250 kr)
- Ord med mening*. Festskrift til Jørgen Steen Jensen 1. november 1998. 50 kr
- Törngren, S.: *Kristinas ettöringar av koppar. Variantförteckning m.m.* 1991. 50 kr (50 kr)

Register

- Wiséhn, E.: *SNT. Register 1972–1982*. 1986. 45 kr; Wilén, A.: *SNT. Register 1983–1992*. 1994. 45 kr
- Golabiewski, D.: *SNT. Register 1993–2002. Ämnes-, titel- och författarregister för hela perioden*. 2004. 50 kr (75 kr)
- Holmberg, K. (red.): *Register över Numismatiska Meddelanden I-XL. Utgivna av SNF 1874–1995*. 1998. 50 kr (75 kr)

* Pris inom parentes gäller icke medlemmar i SNF. Ev. emballage och porto tillkommer.

Böckerna säljs direkt hos Svenska Numismatiska Föreningen på Banérgatan 17
För öppettider se redaktionsrutan i SNT
Böckerna kan också beställas: Tel.: 08–667 55 98 eller e-post: info@numismatik.se

Myntkabinettet i Wien

MYNTKABINETTET VID KONSTHISTORISKA MUSEET I WIEN har en av de fem största och mest betydelsefulla numismatiska samlingarna i världen. De omfattar cirka 600 000 mynt, medaljer och sedlar. Samlingen har sitt ursprung i kejserliga habsburgska samlingen från Ferdinand I (1503–1564) och har utvidgas över tid.

Kejsar Karl VI (1685–1740) utsåg år 1712 den svenske akademikern Carl Gustav Heraeus (1671–1725) som inspektör för medaljer och antikviteter. Heraeus fick i uppdrag att kombinera tre separata myntsamlingar i kejsarriket i ett geografiskt samlat kejsarligt myntkabinett.

År 1891 etablerades dagens Konsthistoriska museum i centrala Wien (bild 1). Alla kejserliga samlingar har sedan dess varit lokaliserade här. Omkring 2000 objekt är utställda i tre hallar i museets översta etage (bild 2). En av dessa lokaler är reserverad för speciella, temporära utställningar. En av de två ordinarie permanenta hallarna har en separat monter för svenska mynt (bild 3). Där kan ses till exempel plåtmynt och Sigismunds riksdaler 1595.

Höjdpunkten för undertecknad är dock den ytterst sällsynta 2-riksdalern 1644 präglade för drottning Kristina (SM 3, XR) (bild 4). Mynt Galleiets auktion nr 2 angav år 1994 sannolikt endast ett exemplar i privat ägo (ex Smith 1977 och Schmitz 1989). Wien beskriver 2-riksdalern som ett av detta myntkabinets mästerverk.*

Både arbetet om Heraeus och de svenska myntens plats gör museet i Wien extra intressant med svenska ögon. Numismatiskt intresserade som besöker Wien rekommenderas att besöka stadens myntkabinett!

FOTO: FÖRFATTAREN.

Ottar Ertzeid

* *Meisterwerke des Münzkabinetts, Kunsthistorisches museum*, band 10 sid. 158–159, författare Sabine Haag, Wien 2009 (ISBN 978-3-85497-151-1).

4. Kristina, Stockholm, 2 riksdaler 1644.

1. Entrén till Myntkabinettet vid Konsthistoriska museet i Wien.

2. Interiör i Wiens Myntkabinettet med dess utställningar.

3. Monter med svenska mynt.

Lästips om Carl Gustav Heraeus och Myntkabinettet i Wien:

Anders Hammarlund: *Ett äventyr i Staten. Carl Gustav Heraeus 1671–1725. Från Stockholm till kejsarhovet i Wien*. 2003. ISBN 91 7203 551 X.

Ulla Ehrensverd: Carl Gustav Heraeus, chef för Myntkabinettet i Wien 1710–1725. *SNT* 1999:7 s. 159–160.

Frédéric Elfver: Carl Gustaf Heraeus ex libris. *NNUM* 2011:2 s. 47–51.

Föreningskvällar hösten 2015

Hösten 2015 anordnade Svenska Numismatiska Föreningen tre föreningskvällar på Banérgatan med varierande innehåll.

September

Föreningskvällen 30 september gästades föreningen av Yngve Karlsson som presenterade sin nyutkomna bok *Sasanian Silver Coins*. Besökarna fick en bra genomgång av sasanidernas numismatiska historia och hur mynttyperna, främst då porträttet på regenten, förändrats genom åren. Föredraget åskådliggjorde de olika typer som finns av mynten. Yngve rapporterade också från *XV International Numismatic Congress* i Taormina på Sicilien tidigare i september.

Flera av mynttyperna är högingresanta då dessa cirkulerat inom det som i dag är Sverige, inte som mynt utan som silver i den viktekonomi som var rådande seklerna kring år 1000.

Som vanligt var lokalen på Banérgatan fullsatt när föreningskvällen innehåller ett numismatiskt föredrag.

Oktober

På oktober månads föreningskväll onsdag den 28/10 med temat "diskussionsafton" var det lite glesare med deltagare. Men ändå tillräckligt många för att flera intressanta diskussioner med myntanknytning skulle komma på tal. Bland många ämnen diskuterades den myntmässa som ägde rum i Vasa-hallen, ett stenkast från Vasamuseet, runt 1990 där flera av mötesdeltagarna hade varit närvarande.

En annan nyhet, från 1970-talet, var att Riksbanken på den tiden hade funderingar på att släppa ut en del av den svenska guldreserven bestående av en större mängd 20-kronor 1925 på marknaden. Nu var inte tanken att släppa ut alla 300 000 som enligt uppgift finns i guldreserven. Tanken var att släppa ut ett mindre antal mynt samt att "kontramarkera" dessa på

Svenska Numismatiska Föreningens bibliotek och mötesrum på Banérgatan 17.

FOTO: MGL.

Diskussionsaftnar är underskattade. Har du någon fråga du vill dryfta eller något objekt du vill visa upp och diskutera, ta med dig detta till Banérgatan! Alla frågor och objekt är välkomna, stora som små. Skulle du varken ha någon fråga att ställa/diskutera eller något objekt att visa upp är du lika välkommen. Det går precis lika bra att lyssna, titta och lära på våra diskussionsaftnar.

något sätt så att de inte skulle kunna förväxlas med dem som den rätta vägen kommit ut på samlarmarknaden. Naturligtvis skulle priset på befintliga 20-kronorsmynt markant rasa om ytterligare några tusen skulle bli tillgängliga, vilket förstås "kontramarkering" var avsedd att förhindra.

December

Sista föreningskvällen för året, onsdag 2 december, hade som traditionen bjuder temat julfest och en liten auktion med enklare objekt från Sven Svenssons omfattande samling. Någon förteckning av vad som ska säljas skickas inte ut på förhand, vilket alltid ger auktionen lite extra spänning. Vad har kontrollanten för Sven Svenssons samling och auktionisten plockat fram denna gång? Finns där något som skulle passa in i den egna samlingen? Anser personligen att det var en bra blandning på objekt som plockats fram och jag tror att i princip alla fick med sig något litet Svensson-objekt hem.

Förutom den lilla julauktionen bjöds det på glögg och pepparkaka och en matig smörgåstårta.

Då kan 2015 års föreningsaktiviteter läggas till handlingarna och ett nytt spännande år inledas med nya föreningskvällar på Banérgatan. Om vårens aktiviteter 2016 kan du läsa på sidan 3 i detta nummer.

Ingemar Svenson

PRESSKLIPP 1876

Mässingslantar

Varning till allmänheten. På senare tiden hafva flere af hufvudstadens kortvaruhandlande från utrikes ort fått sig tillsända manchettknappar af förgylld messing med prägel, fullkomligt lik den på våra 20- och 10-kronestycken.

Då dessa knappar uppenbarligen kunna missbrukas till underslef och förfång för allmänheten, har här varande packhusinspektion förklarats sig icke kunna utlemna dem utan att förut om införseln underrätta veder-

Subventionerade MISAB-kataloger 2016

Föreningens helägda auktionsbolag, *Myntauktioner i Sverige AB* (MISAB), har till syfte att generera ett ekonomiskt överskott till SNF. MISAB går som bekant bra och är i dag den ledande firman vad gäller myntauktioner i Sverige (SIC!). Förra året, 2015, levererade MISAB en aktieutdelning till ägaren SNF på 200 000 kronor. En del av överskottet från MISAB används för att finansiera föreningens verksamhet.

Enligt stadgarna är Svenska Numismatiska Föreningen ett vetenskapligt samfund, som har till ändamål att stödja och främja den numismatiska forskningen i Sverige, i första hand genom att ge ut eller medverka vid utgivandet av vetenskapliga arbeten i ämnet samt anordna föredrag, utställningar och visningar med numismatisk anknytning. Föreningen får även verka på annat sätt för det numismatiska intressets höjande.

Erfarenheten visar att auktioner och dokumentation kring auktioner i form av utförliga auktionskataloger är viktigt för att öka intresset för mynt och numismatik, inte minst bland samlare. Styrelsen för SNF har därför beslutat att för 2015 års aktieutdelning subventionera medlem-

börande polismyndighet, hvarefter de handlande härstädes, till hvilka nämnda knappar ankommit utan att hafva varit requirerade sökt och erhållit tillstånd hos generaltullstyrelsen att åter utföra de samma.

Då det emellertid är möjligt, att dylika knappar öfver andra orter eller på olofligt sätt hit inkommit och de samma kunna blifva missbrukade till efterapande af guldmynten, hafva vi trots oss böra omnämna detta såsom en varning för allmänheten att vid mottagande af guldmynt noga tillse, att de icke blifva pånarrade förgyllda messingsglantar.

Notis i Dagbladet 1876

MISAB 15, samling Lindberg, nr 249 riksdaler 1633. 840 000 kr (400 000 kr).
FOTO: INGEMAR SVENSON.

marnas köp av helårsabonnemang på MISAB-katalogerna. Medlemmar i föreningen kommer att erhålla en rabatt på 250 kronor vid tecknandet av ett helårsabonnemang på MISAB:s kataloger 2016.

MISAB kommer i samband med att auktionskatalogerna utannonseras återkomma till hur du som medlem ska agera för att få ta del av subventionen.

Ingemar Svenson,
sekreterare SNF

Rut och Bengt Holmén's Stiftelse för Numismatik bildad

Rut och Bengt Holmén i Göteborg som under många år stöttat numismatisk verksamhet i staden med omnejd har genom ett generöst ekonomiskt bidrag gjort det möjligt att bilda en stiftelse för numismatik.

Stiftelsen – som fått namnet Rut och Bengt Holmén's Stiftelse för Numismatik – har till syfte att stödja numismatik, numismatisk forskning och forskning inom ekonomisk historia som anknyter till ämnet numismatik. Stiftelsen kommer att verka i samma anda som den tidigare Gunnar Holsts Stiftelse för Numismatik, vars tillgångar också kommer att ingå i den nya stiftelsen.

Stiftelsen kommer att årligen anordna minst en offentlig föreläsning i numismatik i Göteborg eller dess omnejd och också kunna lämna bidrag till skrifter och forskning inom ämnet. Den första aktiviteten under medverkan av stiftelsen var Myntdagen på Lödöse Museum 11 oktober 2015, där det i samarbete mellan Lödöse Museum, Göteborgs Numismatiska Förening och stiftelsen arrangerades föredrag och myntvärdering.

De närmare formerna för ansökan om bidrag kommer att meddelas senare, men redan nu kan förfrågningar ställas till stiftelsens ordförande Eje Johansson, eje@evento.se.

Stiftelsen kommer också att i fortsättningen dela ut Gunnar Holst-medaljen till personer som på ett särskilt sätt gjort insatser inom numismatiken.

Bo Gustavsson

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS POLICY AVSEENDE OMSÄTTNING AV FALSKA NUMISMATISKA OBJEKT

I början av 1970 skapade SNF en förfalskningspolicy. Denna policy har sedan dess varit gällande. Flera nya former av förfalskningar har på senare år dykt upp. Många är resultatet av den tekniska utvecklingen, vilket inte minst massproduktionen av så kallade "replica"-mynt vittnar om. Att intresset för mynt ökar, och med det priserna, medför en större risk för att tveksamma objekt kommer ut på marknaden.

Föreningen ser allvarligt på förekomsten av förfalskningar och kopior som säljs som äkta. Handeln med förfalskningar är ett stort bekymmer eftersom den ekonomiska skadan kan bli kännbar när det uppdagas att ett falskt objekt har sålts som äkta. Förekomsten av förfalskade och kopierade objekt riskerar kyla ned intresset för samlandet, vilket i förlängningen även kan skada numismatiken som forskningsområde.

För några år sedan tog styrelsen ett initiativ till att uppdatera och skapa en ny policy. Vid styrelsemötet i november förra året antog styrelsen den nya förfalskningspolicyn, *SNF:s policy avseende omsättning av falska numismatiska objekt 1.0*.

Förfalskningar är ingen exakt vetenskap. Nya kunskaper om dessa objekt tillkommer ständigt. Den nya förfalskningspolicyn ska därför ses som ett levande dokument som löpande kommer att uppdateras när detta anses nödvändigt.

Förfalskningspolicy kommer att vara en stående punkt på föreningens styrelsemöten. Styrelsen kommer att beakta såväl förslag på ändringar i policyn som konstruktiv kritik av densamma. Har du synpunkter på policyn är du alltid välkommen att lämna in dessa genom brev till föreningen eller via epost till info@numismatik.se

Ingemar Svenson,
sekreterare SNF

Svenska Numismatiska Föreningens policy avseende omsättning av falska numismatiska objekt 1.0

Numismatik är ett forskningsområde men också hjälpvetenskap till arkeologi och historia med underavdelningar. Numismatiska objekt är ett samlarområde vilket berikar numismatiken som forskningsområde.

Förfalskningar av mynt har förekommit sedan antiken. Mynt har förfalskats under sin samtid i syfte att användas som betalningsmedel. Äldre sådana förfalskningar är ett samlarområde. Dokumentationen om dessa objekt är viktig för att sprida kunskap i syfte att stävja missförstånd.

Äldre mynt har också förfalskats/kopierats med samlarmarknaden som målgrupp. Handeln med sådana förfalskningar är ett stort bekymmer, eftersom den ekonomiska skadan kan bli kännbar när det uppdagas att ett falskt objekt har sålts som äkta. Händelsen kyler sannolikt ned intresset för samlandet vilket i förlängningen skadar numismatiken som forskningsområde.

Med omsättning avses här såväl kontant försäljning som de fall där det numismatiska objektet används som någon form av bytesvara.

Policyn är vägledande för omsättning av numismatiska objekt. Att redogöra för alla typer av förfalskningar och kopior som förekommer på marknaden låter sig svårigen göras. Det åvilar därför varje medlem, då äktheten hos det numismatiska objektet kan ifrågasättas, att visa öm-döme och ta ansvar för att intentionerna i policyn efterlevs.

§ 1 SNF avråder från omsättning av förfalskningar och kopior

Till gruppen "förfalskningar och kopior" räknas objekt som antingen har

tagits fram för samlarmarknaden för att säljas som äkta eller för att efterlikna äkta mynt, men också andra objekt vars syfte är att efterlikna äkta mynt. Här ges några exempel på sådana objekt:

- Förfalskningar utförda i vår tid (men även tidigare) avsedda att efterlikna äkta mynt. Exempelvis kopior av plåtmynt, gävekopior av bl.a. svenska riksdalermynt samt kinesiska "replica"-mynt.
- Äkta mynt som genom åverkan förvanskats för att bli samlarobjekt. Exempelvis fabricerade kantexamplar eller mynt som omgraverats för att representera ett sällsynt år som 5 öre 1910.
- Museikopior avsedda att representera ett visst mynt som saknas i en museisamling.
- Galvanokopior

§ 2 SNF uppmanar till märkning av förfalskningar och kopior

SNF rekommenderar att identifierade myntförfalskningar och kopior i första hand destrueras alternativt överläts på offentlig samling och i andra hand förses med en ingravering som upplyser om att det är en kopia. Ett oäkta numismatiskt objekt med sådan ingravering är inte att betrakta som falsarium och kan därför omsättas om försiktighet iakttas.

§ 3 SNF uppmanar till försiktighet vid omsättning av äldre och nyare samtida förfalskningar

I alla tider har förfalskningar av mynt och sedlar framställts i syfte att användas i den dagliga handeln. Dessa speglar till viss del Sveriges ekonomiska historia och kan därför ha ett numismatiskt eller kulturhistoriskt intresse och kan av den anledningen oftast accepteras. Det bedöms att vissa av dessa förfalsk-

ningar ofta värderas högre än motsvarande äkta mynt.

- Förfalskningar som har tillverkats i äldre tid och som vid den tiden varit avsedda att cirkulera som äkta mynt. Dessa mynt innehåller oftast en för låg ädelmetallhalt eller har en för låg vikt. Exempelvis 5 mark guldklipping 1612, 5- och 10-ören av Fredrik I präglade i koppar eller Carl Napoleon Svenssons, alias "Trollhätte-Svensson", förfalskningar av Oskar II:s 1-kronor, 50- och 25-ören.
- Förfalskningar som har tillverkats på senare tid avsedda att cirkulera som äkta mynt. Exempel: de så kallade Kievtiorna med årtalet 1991.
- Mynt som tillverkats av en stat för att användas i ett annat land. Exempelvis ryska 5-kopek präglade av svenska staten på 1700-talet.

SNF rekommenderar att det vid all omsättning av samtida förfalskningar lämnas upplysning om att objektet är en förfalskning.

§ 4 SNF uppmanar till försiktighet vid omsättning av myntliknade objekt

I alla tider har myntliknande objekt tillverkats och dessa kan av den oinvidige lätt uppfattas som äkta mynt. Gruppen myntliknande objekt är stor och nedan anges bara några exempel:

- Fantasipräglingar tillverkade för smyckesindustrin. Exempelvis s.k. juvelerarkopior av tidiga Gustav III-mynt.
- Leksaksmynt. Exempelvis Lauerkopior från bl.a. 1888.
- "Happenings". Exempelvis "horkarlsmyntet" och 10-kronor i rent guld.
- "Souvenirer" och liknande objekt vars syfte är att efterlikna mynt.
- Fantasipräglingar tillverkade främst under 1700-talet med bl.a. Brenner som förlaga.

SNF rekommenderar att det vid all omsättning av myntliknande objekt lämnas upplysning om att objektet inte är ett äkta mynt.

§ 5 Andra numismatiska objekt

I policyn talas företrädesvis om förfalskningar och kopior av svenska mynt. Policyn omfattar i tillämpliga delar även svenska sedlar, polletter, spelpenningar, medaljer och andra numismatiska föremål.

Policyn bör så långt möjligt även tillämpas på utländska objekt som omsätts i Sverige.

Av Svenska Numismatiska Föreningens stadgar (§2) framgår när en medlem kan uteslutas ur föreningen. Den medlem som inte efterlever föreningens policy vid omsättning av numismatiska objekt kan bli föremål för prövning enligt § 2.

På Svenska Numismatiska Föreningens hemsida www.numismatik.se finns en förteckning över förfalskningar. Denna förteckning uppdateras fortlöpande.

Policyn har antagits av styrelsen för Svenska Numismatiska Föreningen den 10 november 2015

VÄLKOMMEN SOM MEDLEM I SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN 2016!

Årsavgiften är även i år 250 kronor, 125 för juniorer. Som medlem erhåller du:

- Svensk Numismatisk Tidskrift (SNT) som utkommer med åtta nummer per år.
- Gratis radannonser i SNT (tre rader) om att köpa, sälja eller byta samlarobjekt.
- Numismatisk litteratur till rabatterat pris.
- Prenumeration på Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (NNUM) till rabatterat pris.
- Rätt att bjuda på föreningens auktioner.
- Rätt att bjuda på auktioner anordnade av övriga medlemsföreningar i Nordisk Numismatisk Union.
- Subventionerade MISAB-kataloger med 250 kronor vid tecknandet av helårsabonnemang på MISAB:s kataloger 2016

Du är också välkommen till våra föreningskvällar! För aktuellt program se SNT samt: www.numismatik.se
Hos oss hittar du även ett av Nordens största specialbibliotek i ämnet numismatik.
På kansliet finns föreningens egna utgåvor i ämnet numismatik att köpa på plats.

Kansli och redaktion har öppet måndagar kl. 10.00 – 12.00 & 13.00 – 16.00.

Telefon: 08 – 667 55 98

info@numismatik.se

Adress: Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm

Lars O. Lagerqvist heraldisk medaljör

SNF gratulerar Lars till en mycket välförtjänt medalj!

Svenska Heraldiska Föreningens förtjänstmedalj i heraldik 2016 går till Lars O. Lagerqvist. Medaljen utdelas årligen sedan 2002 och överlämnandet sker på föreningens årsmöte i Stockholm den 12 mars.

Svenska Heraldiska Föreningen har inför 40-årsjubileet velat uppmärksamma svensk numismatikens nestor Lars O. Lagerqvist, den framstående heraldiske konstnären Magnus Bäckmark samt mångåriga styrelseledamoten Alexander Ulltjärn.

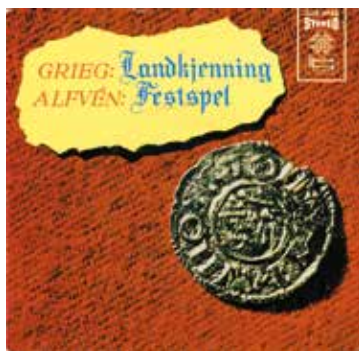
Lars O. Lagerqvists medalj motiveras med orden:

För sin breda gärning inom kulturhistoria och främst numismatiken. Mynt och medaljer är heraldikens slagna kulturbärare – avgörande för vår förståelse för statsymbolernas utveckling. Lars har under decennier bjudit på ett lärt flöde av böcker och artiklar vars omfång söker sin like. Denne svensk numismatikens nestor visar vackert hur mynt och heraldik går hand i hand. Dessutom en av våra mest långvariga medlemmar!

— Han är en av våra kunnigaste numismatiker och som hjälpvetskap till historia med tydlig koppling till heraldiken är detta viktigt för oss när det gäller förståelsen för våra statsymboler, säger föreningens ordföranden Henric Åsklund.

Red.

Svenska Heraldiska Föreningen är en riksomfattande ideell förening som arbetar för att upplysa om heraldik och närbesläktade ämnen. Föreningen bildades 1976 och har närmare 500 medlemmar. Bland tidigare mottagare av förtjänstmedaljen kan nämnas fil.dr Jan Raneke, f.d. statsheraldikerna fil.lic. Jan von Konow och fil.dr Clara Nevéus.

Norsk kulturhistoria

En överraskande present fick jag på senaste födelsedagen av min svärson. En liten 45-varvare, så kallad EP, troligen utgiven 1965, med ett omslag som visar ett norskt vikingatida mynt. Blev förstas fundersam.

Den norske kungen Olav Trygvasons (995–1000) äldsta kända penning pryder omslagets framsida om än både felvänd och spegelvänd. På baksidan däremot är myntets åtsida korrekt återgivet, frånsidan är inte avbildad så troligen var kungabilden viktigast i sammanhanget. Fotot är taget av Sören Hallgren, mångårig fotograf på Historiska museet och som gav ut ett flertal böcker tillsammans med dess chef, Olof Isaksson.

Exemplaret på omslaget framkom i ett skattfynd hittat år 1920 vid Igelösa kyrkogård i Skåne tillsammans med mer än tvåtusen anglosaxiska, tyska och islamiska mynt, samt detta enda norska. Skatten inlöstes 1924 av staten men deponerades till Lunds Universitets Historiska Museum där det kan ses än i dag. Åtsidan på myntet visar en kungabild, omskrift: ONLAF REX NOR. På frånsidan ses ett kors i vars vinklar ordet CRVX, omskrift: GODPINE MO NO. En Godwine var myntmästare även i Sigtuna för framställandet av Olof Skötkonungs mynt.

Varför Olav Trygvasons mynt pryder ett skivomslag skulle för mig vara helt obegripligt om inte själva skivans ena sida utgjordes av en inspelning av Edvard Griegs (1843–1907) *Landkjenning*, op. 31. Den tonsat-

tes 1872 till Bjørnstjerne Bjørnsons (1832–1910) dikt med samma namn och uruppfördes på Akershus fästning den 17 maj 1872. Han tilldelades Nobelpriset i litteratur 1903.

Såväl Grieg som Bjørnson var norska nationalromantiker. Det här var under unionstiden med Sverige. Sambandet mellan Griegs komposition och Norges äldsta kända mynt är förstas *Olav Trygvason*, den nationalromantiska dikt som Bjørnstjerne Bjørnson skrev 1861:

Brede seil over Nordsjø går;
høyt på skansen i morgnen står
Erling Skjalgsson fra Sole, –
speider over hav mot Danmark:
'Kommer ikke Olav Trygvason?'

Seks og femti de drager lå,
seilene falt, mot Danmark så
solbrente menn; – da steg det:
'hvor bliver Ormen lange?
kommer ikke Olav Trygvason?'

Men da sol i det annet gry
gikk av hav uten mast mot sky,
ble det som storm å høre:
'hvor bliver Ormen lange?
kommer ikke Olav Trygvason?'

Stille, stille i samme stund
alle stod; ti fra havets bunn
skvulpet som sukk om flåten:
'tagen er Ormen lange,
fallen er Olav Trygvason.'

Sidenefter i hundre år
norske skibe til følge får,
helst dog i måne-netter:
'tagen er Ormen lange,
fallen er Olav Trygvason.'

MGL

Grönt kort blev falsk sedel

Försök att utprängla ett så kalladt reklamkort gjordes på måndags eftermiddag vid en brödvagn å Hötorget. Reklamkortet har mycket stor likhet med Hernösandsbankens 10-kronesedlar och är af ljusgrön färg. I stället för 10:na i de fyra hörnen står 80 på reklamkortet, och å baksidan läses firmans namn: Färghandlaren J. H. Landfeldt, jämte reklam för varorna.

En ung, arbetsklädd man, f.d. pontonieren Eric Waldemar Öhman, infann sig vid nämnda brödvagn och begärde att få reklamkortet vexladt. Det expedierande fruntimret var just i beredskap att lemna honom två 5-kronesedlar, då hon upptäckte, att den förefigfna 10-kronesedeln var falsk, och ropade på polis. Öhman tog därvid till flykten, men upphanns

Hötorgsmarknaden i Stockholm. Vykort från 1900-talets början. Vid en brödvagn försökte en ung man växla ett sedelliknande reklamkort i två äkta sedlar en dag i januari 1899.

vid hörnet af Gamla Kungsholmsbrogatan och Drottninggatan, hvarefter han fördes till vaktkontoret i Klara. Här sade han sig på vägen hafva tappat reklamkortet. Nämnas må, att från Landfeldts affär före jul spridts

ett stort antal dylika reklamkort, men att hr L., på förbud af detektiva polisen, sedermera upphört att utdela sådana.

Ur Stockholms-Tidningen
den 13 januari 1899

SNT-register

Sedan 1990 har register över föregående års artiklar och notiser presenterats i februari-numret. På SNF:s hemsida www.numismatik.se finns register i sökbart pdf-format ända från 1977 till och med 2015.

Medlemsavgift 2016 i SNF

Med detta första nummer av SNT i år följer ett inbetalningskort för medlemsavgiften 2016. Eftersom SNF ibland får in betalningar utan angiven avsändare ber vi er vara uppmärksamma på detta och komma ihåg att ange namn och adress på inbetalningskortet.

Om inbetalningskortet inte ligger med i denna försändelse kan man förstås ändå sätta in avgiften på Plusgiro 15 00 07 - 3.

Medlemskap i SNF kostar fortfarande endast 250 kronor per år och då ingår Svensk Numismatisk Tidskrift med åtta nummer. För medlemmar bosatta utanför Sverige är priset högre på grund av portoavgiften, 375 kronor.

SNF:s kansli

WETTMARK COLLECTION

EN SAMLING AV NUMISMATISKA AVVIKELSER

NY SKRIFT OM NUMISMATISKA AVVIKELSER!

En personligt hållen bok om min samling av felpräglingar, provmynt och feltryckta sedlar 48 sidor, ca 70 avbildade objekt i 140 färgbilder

95 kr inklusive frakt

Beställs genom Martin Wettmark:

mawett@hotmail.com

eller telefon 0725 / 18 00 18

ANSÖKNINGAR TILL

SVEN SVENSSONS STIFTELSE FÖR NUMISMATIK

ANSLAG LÄMNAS FÖR
VETENSKAPLIGA ARBETEN INOM
FRÄMST SVENSK NUMISMATIK:
FORSKNING, RESOR & PUBLIKATIONER

STIFTELSENS UPPGIFT ÄR:

- Köpa in föremål som saknas i KMK:s samlingar.
- Ge bidrag till publikationer som kan tjäna svensk numismatisk forskning.
- Stödja forskare i svensk numismatik.

Stiftelsen sammanträder två gånger per år, en gång under våren, en gång under hösten.

Ansökan ska vara stiftelsen tillhanda före 15 februari, alternativt 15 september.

Adress: Sven Svenssons Stiftelse för numismatik, Handelsbanken Stiftelsetjänst, 106 70 Stockholm

---

WWW.SVENSVENSSONSSTIFTELSE.SE

APPLICATIONS FOR

SVEN SVENSSON'S FOUNDATION FOR NUMISMATICS

APPLICATIONS FOR GRANTS
ARE PROVIDED FOR SCIENTIFIC STUDIES,
MAINLY WITHIN SWEDISH NUMISMATICS:
RESEARCH, TRAVELS & PUBLICATIONS

THE FOUNDATION'S ASSIGNMENTS ARE:

- Purchases of items missing in the collection of The Royal Coin Cabinet.
- Contributions to publications that could benefit Swedish numismatical research.
- Support for researchers in the field of Swedish numismatics.

The Foundation Board meets twice a year, in March and October.

Applications must be at hand before 15 February or 15 September.

Address: Sven Svensson Stiftelse, c/o Handelsbanken Stiftelsetjänst, SE-106 70 Stockholm, Sweden

---

WWW.SVENSVENSSONSSTIFTELSE.SE

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
Box 5132 • 102 43 Stockholm
Tel. 08 - 662 62 61
Fax 08 - 661 62 13

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR

Lagerlista över svenska personmedaljer
och numismatisk litteratur

www.nordlindsmynt.se

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer
mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev,
sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Obs! Ny besöksadress:
Hantverkargatan 36, Kungsholmen
Box 7377, 103 91 Stockholm
Tel. 08 - 611 01 10

AUKTIONER & MÄSSOR

- 12-13/3 MISAB 17, Stockholm
2/4 Göteborgs Numismatiska
Förening, myntmässa
23/4 Frimynt, Helsingborg
14/5 Myntkompaniet, Stock-
holm, myntauktion
21/5 MISAB 18 & 19, Stockholm

TILL SALU: MYNTHANDEL

Centralt belägen
Etablerad i Stockholm 1976

Varulager och inredning,
svenska och utländska mynt och sedlar
samt litteratur m.m. ingår

Tel.: 08 - 673 34 23
kl. 11⁰⁰ - 17⁰⁰ måndag - torsdag

Bli medlem i SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Stiftad 1873

Årsavgiften är 250 kronor.
Som medlem kan du nu helårsprenumerera
på MISAB:s auktionskataloger med
rabatt på 250 kronor från SNF!

Gäller från 2016.

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Ny adress från 1 februari 2016

Hantverkargatan 36,
på Kungsholmen i Stockholm

www.aktiesamlaren.se

08 - 611 01 10 • info@aktiesamlaren.se

Skarabé
Mynt & Guld AB
köper och säljer
MYNT, SEDLAR
och MEDALJER
Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 - 135 088
skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
Öppet: Vardagar 10 - 18

LUNDS MYNTHANDEL

KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR

MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR

GRATIS LAGERLISTA
(*uppgesamlarområde*)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel. och fax 046 – 14 43 69

e-post: siv-gunnar@swipnet.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Vasagatan 42
111 20 STOCKHOLM
Tel. 08 – 411 08 07

Öppet: måndag – torsdag 11–13

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt Sedlar Medaljer
Ordnar Nålmarken

Öppettider:
Vardagar 10.00 – 18.00
Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08 – 411 50 81
Fax. 08 – 411 52 23

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan 1973 etablerad sammanslutning av för närvarande 21 mynthandlare i flera olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige.

Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

ANTIKBODEN

Kanikgatan 3
222 29 Lund
Tel. 046 – 12 99 00
per_fjordberg@hotmail.com

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031 – 13 94 84
besour@telia.com
www.besour.se

COLLECTIA AB

Box 43
310 20 Knäred
Tel. 0430 – 507 43 (mån – tors 13 – 15)
info@collectia.se
www.collectia.se
Kontaktperson: Jimmy Häggqvist

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08 – 732 66 86, 070 – 212 64 55
christian.hamrin@telia.com

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkargatan 11
371 35 Karlskrona
Tel. 0455 – 813 73
lennart@mynt.nu
www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14 / Box 98
503 06 Borås
Tel. 033 – 41 03 15

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel. / fax 046 – 14 43 69
siv-gunnar@swipnet.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
370 24 Nätraby
Tel. 0455 – 155 99

HB MYNTINVEST CORONA

Ö. Storgatan 20
611 34 Nyköping
Tel. 0155 – 28 63 25
corona-coin@swipnet.se
www.coronamynt.se

HB MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96 / Box 19 507
104 32 Stockholm
Tel. / fax 08 – 673 34 23

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46 / Box 5132
102 43 Stockholm
Tel. 08 – 662 62 61, fax 08 – 661 62 13
info@nordlindsmynt.se
www.nordlindsmynt.se

NILSSONS MYNTHANDEL

Box 12
896 21 Husum
Tel. 076 – 113 22 07
nilssonsmynthandel@hotmail.com

NUMIKON

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 031 – 20 81 11
ticalen@gmail.com

PECUNIA MM HB

Östra Märtensgatan 19
223 61 Lund
Tel. / fax 046 – 25 21 19
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30 / Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel. / fax 042 – 12 25 28
pedersen.mynt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Regeringsgatan 6 / Box 16 390
103 27 Stockholm
Tel. 08 – 411 50 81, fax 08 – 411 52 23
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel. / fax 031 – 13 50 88
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

STRANDBERGS MYNTHANDEL

& AKTIESAMLAREN AB
Hantverkargatan 36 / Box 7377
103 91 Stockholm
Tel. 08 – 611 01 10, fax 611 32 95
info@aktiesamlaren.se
www.aktiesamlaren.se
www.strandbergs-mynt.se

TAMCO NUMISMATICS

Box 6235
102 35 Stockholm
Tel. 070 – 631 58 09
tamco.num@telia.com

TICALEN MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. / fax 031 – 20 81 11
ticalen@gmail.com

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Vasagatan 42
111 20 Stockholm
Tel. 08 – 411 08 07, fax 08 – 21 21 96
www.hwmynt.se

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Sjöberg 1 • 147 91 Grödinge • Tel. 08 – 732 66 86 • 070 – 212 64 55

www.mynt.nu/smf/

MYNTAUKTION

i Stockholm lördag 14 maj 2016

Ett urval guldmynt som bjuds ut:

Sverige
6 mark
1590

Ryssland
5 rubel
1762
St. Petersburg

Romerska Imperiet
Aureus / Marcus Aurelius
(161-180)

Ett urval mynt (inkl. köparprovision) som vi sålt tidigare:

Danmark
1 speciedaler 1704
47.100:-

Kina
Hupeh Prov. tael30 (1904)
67.700:-

Ryssland
1 rubel 1913 Proof
266.200:-

Bättre mynt och hela samlingar mottages till vårens auktioner.

Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.

Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17
Fax: 08-643 22 38

E-post: coins@philea.se
www.myntkompaniet.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

AUKTION 17

12-13 mars, Hotell Sheraton

Katalogen beställes genom insättning av 190 kr på bg 399-0090. Priset gäller för leverans inom Sverige och inkluderar porto.

Kristina (1632-1654). 2 riksdaler (s. k. christin) 1646. RRRR. Vacker patina och lyster. 1+/01.

WEB-AUKTION 1

Just nu pågår vår första internet-auktion. Besök www.myntauktioner.se för att se och bjuda på auktionen. Sista anbudsdag är den 7 februari.

Web-auktionen bjuder på 335 utrop med allt från dalrar till guldmynt samt flera klassiska objekt såsom Johan III:s dubbeldaler och Karl XI:s 2½ öre.

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17 - 115 22 Stockholm

E-mail: info@myntauktioner.se - Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se